

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta, 1 fl. 80 kr. za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20, za pol leta 3 fl. 20 kr., za četert leta 1 fl. 15 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 1. januarja 1862.

Kaj si želijo „Novice“ od novega leta?

Če pregledamo dve leti, ki ste zadnje odmaknile pete, bomo rekli, da je bil čudapoln čas. Odkrivale so se po Avstrii politične, finančne in narodne rane, ter se je obečalo, da bodo zacelile se v preteklem.

Prišlo je leto 1861; začelo se je s tem, da nov zdravnik globokeje ogleda stan državni; al pri tem odkrijejo se še globokeje rane; državne prašanja porodé se visoke važnosti, velike teže; politična administracija, sodnija, nauk, zakonodavstvo: vse to še ni celo na početku razvitka. Med samimi udi avstrijske države težko je razkolništvo; na vseh stranéh zapadne in iztočne, severne in južne Avstrije pravda med prevladajočimi in potlačeni narodi. Bog nas obvaruj nesreče in političnega ognja! — K temu pristevaj najhujšo rano, izvirajočo deloma iz vseh ravno omenjenih težavnih zadev; stroški državni pri tolikih zunanjih in notranjih tegobah povzdignili so se tako silno, da k starim, komaj prednesljivim davkom treba novih dodajati, ako želimo, da se cela zgrada državna more vzdržati kot velika oblast evropska. Res je dovolj ran, da se človek komaj upa pregledati jih!

Pa kaj tedaj želijo „Novice“ od novega leta?

Splošen je blagostan ali pa nesreča cele Avstrije; želeči, da nam zacelijo se rane domače, moramo živo živo želeči, da nastopi postavni red v celi državi, in mir med narodi cele velike Avstrije.

Zato „Novice“ želijo, da vodji države in tisti možje, ki krmilo državne ladije v svojih rokah imajo, najdejo najboljo pot za naše zadeve, da bode iz sedanje mlačne lege porodila se država, v kateri bodo zadovoljni vsi narodi, ne pa samo eden, ali kar bi še hujše bilo, samo dva. Naj ne reče se v Avstrii: Vsi ste poklicani, pa le eden ali dva sta izvoljena, ampak veljati mora enaka pravica vsem, da bojo tedaj ravno tako zadovoljni Slovani in Rumuni kot Nemci, Madžari in Lahi. — Po takem ne bo treba, kakor sedaj ljudje pravijo, vojske zoper notranje domače nezadovoljnike, ampak naša vojska bo postavljena na lego, v kateri vsaka vojska biti mora, da brani domovino le tujih napadnikov.

Po ti poti olajšali bi se stroški državni, in treba bi ne bilo povikševanja davkov.

Taka politika mora biti glavno géslo tistih mož, katerim Njih Veličanstvo izročuje državno krmilo, ker le tako se bode spolnilo cesarjevo zagotovilo: „Enake dolžnosti, enake pravice“.

„Novice“ želé, da se najde prava pot, da se ustanovi autonomija posamnih dežel avstrijskih, ktera dostojno krepčá njih život, pa ne razrušuje v potrebnih rečéh državne celote. Samostojnim srenjam in deželnim zborom naj se tedaj izroči mnogotero opravil, ki so dosihmal v rokah uradnij, pa so drage z ozirom na čas, ki se gubi, in na denarje, ki jih zahtevajo. Po takem bo treba manj opravljenih rok, uradnikov, in tudi po ti poti pomoglo bi se financijam našim dosti zdatno.

To so želje „Novic“ za celo našo državo. To pa so

tudi želje vsakega Slovenca, ki želi veliko pa mogočno Avstrijo.

Al „Novice“ imajo še posebno želje za slovensko našo domovino, ktera pa že tudi svoje zdravilo našla bi v izpolnjenih gor rečenih občnoavstrijskih željah.

„Novice“ želijo, da se v novem letu izpolni vse, o čem se v starem se trudile in znojile.

Želijo tedaj, da bi v letošnjem letu tudi pred prag Slovincov milejše sonce prisijalo, da bi se jim spolnile naravne pravice, ki jih imajo drugi narodi; želijo tedaj, da se slovenskemu jeziku dodeli pravica v uradnijah kakor v šoli, da bo mogel vsak razumeti, kaj se piše o njem, kaj se dopisuje njemu; in tako, da se otročiči našega naroda v šoli bodo ravno tako podučevali v svojem maternem jeziku kakor mladina vsakega družega naroda v svojem. Pregarjale nikdar niso „Novice“ nemškega jezika iz šol, več kakor ga je treba; le terjale so, da naj si v srednjih in višjih šolah nemščina in slovenščina prave sestrici bote; nobena več, nobena manj. Ker pa nam tega ni dalo staro leto, želimo to od novega.

„Novice“ želijo, da pošteni naši zoperniki spoznajo pravičnost naših prizadetev, ter da jim zasveti po glavah, da naš namen ne sega dalje, kot kar očitno zagovarjamo. S poštenim Nemcom ne more med nami nikdar prepira biti, ker le to, kar oni želijo za-se, želimo tudi mi za-se, sicer pa oni kot mi dobro spoznamo, da „kolikor jezikov kdo zná, toliko ljudi veljá“.

Tistim rogoviležem pa, ki hočejo, da bi mi Slovenci edini izključeni bili od ustavnih pravic, — da bi kakor pankrti sedeli za durmi in od njih drobtine pobirali, — tistim, čigar sistematično ali po zlobni natori navdihneno ali pa plačano in udinjano rokodelstvo je, vsaki dan zvijače in laži trobiti po svetu, — tistim, naj so ptujci ali domači, pa le to pravimo, da prišel bo sodni dan, ko se bo odkrilo, kaj je laž, kaj je pravo. Naj si bodo svesti, da vse njih lajanje poštenega človeka ne moti, še manj pa „Novic“, katerih sveta naloga je, v vrsti z drugimi domačimi časniki, ktere vse edina misel vodi, braniti pravice slovenskega naroda, ktere je tudi Bog ustvaril in mu Cesar dal njegove pravice!

Gospodarske reči.

Kako je ravnati, da se pridelavajo dobre vertne semena.

Kdor si kupuje vertnih semen, je gotovo bil že večkrat oplaktan, da si ni vselej nadjanega vžitka iz kupljenega semena pridelal.

Pa tudi lastno seme ne rodi vselej po godu in namesto pričakovanega pridelka mu kako popačenko donese. Tako, na priliko, sadež iz zelenega semena je namesto glave dal norca, steblo iz mehkostročnega (cukrenega) grahora je rodilo grah s trdim stročjem, iz fežola pritlikovca je zrastle steblo z dolgimi tertami itd.

Na vprašanje: odkod to? se pové, da od napačnega ravnanja s sadežem namenjenim za pridelok semena.